

Зміст

Передмова	13
Від автора	17
Подяка	19
1. Соціологія і суспільство	21
Знання про суспільство і соціологія	21
«Науковість» соціології: візії та обґрунтування	27
Суспільство – предмет соціології	34
Багатовимірність соціальних ситуацій	39
Індивід у суспільстві – соціальні контексти	43
Соціологічна уява та мова соціології	50
Частина перша	
ДІЯЛЬНІСТЬ ЛЮДИНИ	
2. Від поведінки до соціальної дії	57
Поведінка	58
Дія	60
Соціальна діяльність	65
Соціальні дії	68
3. Від соціальних дій до взаємодії	81
Спільна дія або ж соціальний контакт	81
Анатомія соціальної взаємодії	83
Чотири теорії взаємодії	89
Від простих взаємодій до мережі взаємодій	100
4. Від взаємодій до соціальних відносин і соціальних зв'язків	105
Повторювані та регулярні взаємодії	105
Від регулярної взаємодії до взаємодії регульованої	106
Соціальні відносини	107
Типи соціальних відносин	113
Соціальні зв'язки і їхні типи	124
Континуум проявів людської активності	127

5.	Моральний зв'язок і довіра	135
	Моральний зв'язок – зміст і діапазон	135
	Патологія морального зв'язку	137
	Довіра і недовіра – «ставки» на тему майбутнього	138
	Обґрунтованість довіри або недовіри	143
	Функції і дисфункції довіри і недовіри	145
6.	Від соціальних відносин до соціальної ідентичності та організації	149
	Соціальна ідентичність	150
	Соціальне середовище	155
	Соціальне коло	157
	Конгломерат статусів	160
	Послідовність статусів	165
	Соціальна організація	169
7.	Соціальні структури	181
	Структура як соціальна форма	182
	Структурна детермінованість	188
	Чотири аспекти структури	190
	Динаміка структур	192
8.	Соціальний капітал	197
	Види капіталу	199
	Мережа зв'язків як цінний ресурс	202
	Індивідуалістська концепція соціального капіталу	203
	Коллективістське розуміння соціального капіталу	207
	Синтетичне трактування соціального капіталу	210
	Емпіричні закономірності	213
	Зростання соціального капіталу	218
9.	Від масових дій до суспільних рухів	221
	Масове суспільство	222
	Масові дії	222
	Коллективна поведінка	225
	Коллективні дії	229
	Соціальні рухи	232
	Динаміка соціальних рухів	240
	Частина друга	
	СОЦІАЛЬНІ СПІЛЬНОТИ	
10.	Від множини індивідів до соціальної групи	257
	Групотворні риси	258

Види людських спільнот	261
Явище одночасної участі	266
Організовані групи	267
Послідовність типів спільнот і динаміка їхньої кристалізації	270
11. Соціологія і суспільство	277
Об'єктивні критерії класифікації	277
Суб'єктивні критерії класифікації	293
Синтетична типологія груп	299
Групи, що мають особливе значення, – сім'я і нація	304

Частина третя

КУЛЬТУРА

12. Соціологічне поняття культури	319
Різноманітність способів життя і «соціальні факти»	320
Поняття культури	324
Сфери культурного регулювання	330
«Анатомія» культури	331
Культурні універсалії	333
Від етноцентризму до «політкоректності»	336
Культурна традиція	341
Творення культури	344
13. Ціннісно-нормативна система	351
Норми та цінності	352
Сила регулювання	353
Подвійна відносність	357
Комплекси правил: процедури, інституції, ролі	359
Ціннісно-нормативні підсистеми: звичаї, мораль, право (закон)	364
Цілісність і конфліктність ціннісно-нормативної системи	370
Підпорядкування нормам: конформізм і девіація	377
14. Культура довіри	387
Структурні джерела культури довіри	389
Суб'єктивні чинники культури довіри	392
Передумови для практики	395
15. Суспільна свідомість	399
Мова – інструмент ідеї	399
Від індивідуальної свідомості до суспільної	404
Різновиди суспільної свідомості	406
Особливо важливі конфігурації свідомості – релігія і націоналізм	412
Патологія суспільної свідомості	422

Частина четверта

РОЗШАРУВАННЯ СУСПІЛЬСТВА

16. Соціальна нерівність	435
Нерівність людей і соціальна нерівність	435
Блага, які породжують соціальну нерівність	437
Ідея соціальної стратифікації	442
Соціальні верстви	444
Соціальна мобільність	445
Соціальні класи	451
Інші види дихотомічної нерівності	454
17. Функції та генеза нерівності	463
Ідеології нерівності	463
Теорії нерівності	465
18. Влада і авторитет	477
Влада як різновид нерівності	477
Різновиди влади	479
Форми легітимації влади	485
Лідерство	490

Частина п'ята

ФУНКЦІОНУВАННЯ СУСПІЛЬСТВА

19. Соціалізація і соціальний контроль	499
Змінність суспільства	499
Генеза людського способу життя	501
Соціалізація: входження в суспільство	503
Три розуміння інтерналізації культури	505
Різновиди соціалізації	511
Результати соціалізації	514
Слабкі ланки соціалізації	518
Межі соціального контролю	523
Практичні висновки	526
20. Процес інституціоналізації	531
Структурна детермінація і морфогенез	532
Інституціоналізація як різновид морфогенезу	533
Інновації та інноватори	534
Розвиток інновації	540
Ухилення від дотримання правил та їхнє руйнування	545

Частина шоста

ЗМІННІСТЬ СУСПІЛЬСТВА

21. Соціальна зміна, розвиток і поступ	551
Соціальні зміни	551
Соціальний процес	552
Соціальний розвиток	554
Соціальний прогрес	556
Доля ідеї прогресу	559
Від предметного до суб'єктного розуміння прогресу	562
22. Травма соціальних змін	571
Від дискурсу прогресу до дискурсу травми	572
Травматогенні соціальні зміни	574
Три рівні культурної травми	576
Генеалогія культурної травми	578
Чинники-посередники	582
Симптоми травми	583
Як впоратися із травмою?	585
Подолання травми	588
23. Час у суспільстві	593
Час як мірило соціального життя	594
Час як один з аспектів соціальної зміни	597
Кількісний та якісний час	598
Час у суспільній свідомості та в культурі	601
Культурне регулювання часу	605
Соціальні функції часу	608
24. Класичні уявлення про історичний розвиток	615
Класичний еволюціонізм у соціології	617
Різні бачення еволюції	621
Неоеволюціонізм в етнології та соціології	624
Неодарвінізм і соціобіологія	629
Теорія модернізації	631
Теорія постіндустріального суспільства	633
Теорія циклічності в історіософії	636
Соціологічні теорії циклів	638
Третя візія – марксизм	642
Марксизм після Маркса	646
25. Становлення суспільства	651
Історична соціологія	651
Теорія суб'єктності	654
Третій рівень соціальної реальності	655

Ідея суб'єктності в історії думки	657
Історія як реалізація суб'єктності та її творення	661
26. Соціальна революція	665
Революції як знамення модерної епохи	666
Поняття революції	667
Перебіг революції	669
Моделі революції	672
Теорії революції	673
Про що ми знаємо, що ми того не знаємо, у теорії революції	678

Частина сьома

СУЧАСНЕ СУСПІЛЬСТВО

27. Модерність і пізня модерність	685
Історичне й аналітичне поняття модерності	686
Полярні моделі	688
Модерна особистість	693
Критика модерності	696
Що після модерності?	700
Пізня модерність	705
Візуальна культура нашого часу	709
Прояви візуальної культури	712
28. Глобалізація	721
Від ізоляції до глобалізації	721
Зачинателі теорії глобалізації	730
Глобалізація культури	734
Теорії культурної глобалізації	737
Чотири уявлення про глобалізацію	741
Тест на розуміння соціологічних понять	749
Із моєї полиці	784
Іменний покажчик	787